

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Sebő Gyula ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Mencséli Mónika jogtanácsos által képviselt alperes ellen, közigazgatási jogkörben okozott kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. május 24. napján meghozott, 36.P.20.103/2011/14. számú ítélete ellen, a felperes részéről 23. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30.000 (harmincezer) forintot. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 5.000 (ötezer) forint másodfokú perköltséget.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díja 87%-ban a felperes, 13%-ban az alperes terhére esik.

A le nem rótt 13.800 (tizenháromezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2010. augusztus 9-én jelentkezett az alperes I. számú objektumában, hogy megkezdje a jogerős szabadságvesztés büntetését. A megérkezése után a személyes tárgyait és a pénztárcáját tartalmazó szatyrot az egyik őr felszólítására a befogadó helyiségben egy polcra rakta. Ezt követően a felperest egy zárkában helyezték el. Értéktárgyainak átadásakor jelezte, hogy a pénztárcájából eltűnt 30.000 forint. Emiatt írásban panaszt tett és kártérítési igényt jelentett be. Az alperes a felperes kártérítés iránti igényét elutasította. Az eset miatt a Budapesti Katonai Ügyészség nyomozást folytatott, amit felfüggesztett, mert az elkövető személye nem volt megállapítható.

A felperes a keresetében 230.000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. 30.000 forintra az eltűnt pénz, mint vagyoni kár megtérítése, 200.000 forintra nem

vagyoni kártérítés jogcímén tartott igényt. Előadta, hogy rövid idővel a büntetés végrehajtási intézetbe való bevonulása előtt 45.000 forintot vett fel egy pénzkiaadó automatából. Hivatkozott arra, hogy az alperes őre megsértette a fogvatartottak értéktárgyainak megőrzésére vonatkozó szabályokat azzal, hogy a felperes értékeit nem helyezte aláírásokkal ellátott szalaggal lezárt zsákba, hanem azokat egy polcra rakatta. Álláspontja szerint az alperes ezzel a szabálytalansággal tette lehetővé a felperes pénzének az eltulajdonítását. Nem vagyoni kártérítés iránti követelését arra alapította, hogy kevesebb pénze maradt telefonálásra és vásárlásra, ez pedig hátrányosan befolyásolta a családjával való kapcsolattartását és az egyéb életkörülményeit.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Álláspontja szerint a felperes nem bizonyította, hogy bevitte az általa megjelölt 45.000 forintot a büntetés végrehajtási intézetbe, sem azt, hogy ebből a pénzből 30.000 forint a befogadó helyiségben tűnt el. A nem vagyoni kártérítés iránti követeléssel kapcsolatban kifejtette, hogy a felperes nem igazolta az életminőségének hátrányos megváltozását.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 forint perköltséget, és kimondta, hogy a le nem rótt 13.800 forint kereseti illetéket az állam viseli. Ítéletének indoklásában megállapította, hogy a felperes igénybe vette kárának elhárítása érdekében a 13/1996. (XII. 23.) IM rendeletben előírt jogorvoslatot, az azonban nem volt eredményes. A nyomozati eljárásban az ... Bank Zrt-től beszerzett forgalom kimutatás alapján tényként állapította meg, hogy a felperes bankszámlájáról 2010. augusztus 9-én nem történt készpénz felvétel. Álláspontja szerint a felperes más bizonyítékkal sem tudta alátámasztani azt, hogy 45.000 forint volt nála, amikor jelentkezett a büntetés végrehajtási intézetbe, és nem állapítható meg, hogy a felperesnek kára keletkezett. A felperes nem vagyoni kártérítés iránti követelését azért ítélte megalapozatlannak, mert a felperes vásárolt és telefonált, telefonhasználat nem volt korlátozott.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és keresetének teljesítése érdekében a felperes terjesztett elő fellebbezést. Fenntartotta azt az állítását, ami szerint a bevonulása előtt 45.000 forintot vett fel pénzkiaadó automatából, amit be is vitt magával a büntetés végrehajtási intézetbe. Hivatkozott arra, hogy a pénz felvételét az ... Bank igazolta még a nyomás során. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem nyilatkoztatta az alperest arra vonatkozóan, hogy a felperesnek mit kellett volna tennie a kár sikeres bizonyítása érdekében, és hogy mit mulasztott el. Kiemelte, hogy az alperes maga is elismerte, hogy a felperes értékeinek őrzésére átvétele szabálytalan volt. Hangsúlyozta, hogy ez a szabálytalanság tette lehetővé a pénz ellopását. Mivel az alperes járt el szabálytalanul, nincs jelentősége annak, hogy a pénzt ténylegesen ki lopta el. Álláspontja szerint a nyomozást felfüggesztő határozat indoklásából az a következtetés vonható le, hogy a sérelmére elkövetett bűncselekmény megvalósult, de annak elkövetője nem vált ismertté. Előadta, hogy

a pénz ellopása miatt nem tudta kihasználni a rendelkezésére álló telefonálási lehetőséget, és lényegesen kevesebbet tudott vásárolni.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását indítványozta.

Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezése nem volt, ezért a Fővárosi Ítéltábla az ítéletet teljes terjedelmében vizsgálta felül /Pp. 228. § (4) bekezdése/.

A felperes fellebbezése részben, a vagyoni kártérítés megfizetése iránti kereset tekintetében megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal egészíti ki, hogy a felperes 2010. augusztus 9-én, 12 óra 24 perckor 45.000 forintot vett fel az 'A' Bank Nyrt. egyik pénzkidó automatájából.

A kiegészített tényállásra figyelemmel az ítéltábla csak részben, a nem vagyoni kártérítés iránti kereset vonatkozásában osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját és érdemi döntését az alábbi okok miatt:

A felperes közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt terjesztett elő keresetet.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes kártérítési felelősségének megállapításához szükséges, a Ptk. 349. § (1) bekezdésében meghatározott különös feltétel megvalósult - a felperes a kárának elhárítására alkalmas rendes jogorvoslatot igénybe vette - a jogorvoslat azonban nem volt eredményes.

A szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályaitól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 21. § (2) bekezdése szerint a befogadási eljárás során az intézet az elítéltnél nem tartható tárgyakat igazolás ellenében átveszi, és azokat a (3) és (5) bekezdésben foglalt kivétellel az elítélt letétjébe helyezi.

A perben a felek egyezően adták elő, hogy az alperes nem nyomban a felperes érkezésekor, hanem később vette át a felperes értéktárgyait és pénzét letétként megőrzésre. A büntetés végrehajtási intézetektől az adott helyzetben általában elvárható, hogy ha az elítélt értéktárgyait és pénzét nem veszi át megőrzésre nyomban az elítélt érkezésekor, akkor az átvételig terjedő időszakban biztosítsa a tárgyak és pénz olyan módon való elhelyezését, hogy ahhoz illetéktelen személy ne férhessen hozzá, ne tulajdoníthassa el. Az alperes maga is elismerte, hogy a felperes befogadásakor nem így járt el, nem gondoskodott a felperes értékeinek megfelelő elhelyezéséről azok átvételét megelőzően. Ez a mulasztás az alperesnek felróható, ezáltal alapul szolgálhat az alperes kártérítési felelősségének a megállapításához a Ptk. 339. §-a alapján.

A perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte kárai bekövetkezésének, összegének, valamint a károk bekövetkezése és az alperes felróható magatartása közötti okozati összefüggésnek a bizonyítása.

A felperes az ... Bank Hungary Nyrt. 2010. november 15-én kelt adatközlésével - amit a Budapesti Katonai Ügyészség az általa folytatott nyomozás során szerzett be - és élettársának, **Sz. Á.**-nek a nyomozati eljárásban tett tanúvallomásaival bizonyította, hogy 2010. augusztus 9-én, 12 óra 24 perckor - nem egészen egy órával a befogadása előtt - 45.000 forintot vett fel az 'A' Bank Nyrt. egyik pénzkidó automatájából. Ezek a bizonyítékok már az elsőfokú eljárásban is rendelkezésre álltak, az elsőfokú bíróság azonban azokat figyelmen kívül hagyta a tényállás megállapítása során. Ennek következtében jutott arra a helytelen következtetésre, hogy 2010. augusztus 10-én nem történt pénzfelvétel a felperes bankszámlájáról, a felperes a büntetés végrehajtási intézetben való jelentkezése előtt nem rendelkezett 45.000 forint készpénzzel, ezért azt nem is vihette magával a büntetés végrehajtási intézetbe. Ezzel szemben tényként az állapítható meg, hogy a felperesnél volt 45.000 forint a befogadása előtt.

A felperes bizonyítási kötelezettsége a perben nem csupán arra terjedt ki, hogy a büntetés végrehajtási intézetben való jelentkezése előtt rendelkezett 45.000 forint készpénzzel, hanem arra is, hogy a pénzt bevitte magával a büntetés végrehajtási intézetbe.

A felperes az első panaszbejelentésében, a kártérítési eljárásban, a nyomozás során és a bírósági beadványaiban következetesen és egybehangzóan adta elő a pénz felvételének, valamint a befogadásának a körülményeit. Következetes előadásokat tett arra vonatkozóan is, hogy a 45.000 forintot bevitte magával a büntetés végrehajtási intézetbe. A felperesnek ezt az előadását alátámasztotta **Sz. Á.** nyomozás során tett tanúvallomása is.

A 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 21. § (2) bekezdése a büntetés végrehajtási intézet kötelezettségévé teszi az elítéltek értékeinek igazolás ellenében történő átvételét és megőrzését letétként. Az elítélteknek a büntetés végrehajtási intézet igazolásán kívül nem áll rendelkezésére más eszköz annak a bizonyítására, hogy milyen értékeket, illetve mennyi pénzt vittek magukkal a büntetés végrehajtási intézetbe. Ezért a jogszabályi kötelezettségnek az egyik célja - az elítéltek értékeinek megfelelő megőrzésén túl - annak a dokumentálása, hogy az elítélt milyen értékekkel, mennyi pénzzel érkezett a büntetés végrehajtási intézetbe. Az alperes késlekedett a felperes pénzének megőrzésre átvételével és az igazolás kiállításával, a késlekedés idejére nem gondoskodott a felperes értékeinek megfelelő felügyeletéről. Ezzel a felróható magatartásával megghiúsította a felperes számára a büntetés végrehajtási intézetbe bevitt pénz összegének az eredményes bizonyítását. Emiatt a bizonyítás sikertelensége az ítéletábra álláspontja szerint nem volt a felperes terhére értékelhető.

A felperes következetes előadásainak, **Sz. Á.** tanúvallomásának és az alperes felróható mulasztásának a Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelése alapján az ítélőtábla bizonyítottan ítélte meg azt, hogy a felperes 45.000 forint készpénzt vitt be az alperes intézetébe.

Az alperes 15.000 forintot átvételét igazolta, az igazolás kiállításának időpontjában ennél több pénz nem volt a felperesnél. Ennek alapján megállapítható, hogy a felperes pénzéből az érkezése és az igazolás kiállítása között 30.000 forint tűnt el. Ezzel az összeggel a felperes vagyona csökkent, így a pénz eltűnéséből a felperesnek a Ptk. 355. § (4) bekezdése értelmében kára keletkezett.

A felperes kárának a bekövetkezése közvetlen okozati összefüggésben áll az alperes mulasztásával, mert abban az esetben, ha az alperes az adott helyzetben elvárható módon felügyelte volna a felperes értékeit, akkor azokhoz más nem férhetett volna hozzá, és megakadályozható lett volna a felperes pénzének az eltulajdonítása.

Annak, hogy a felperes pénzét ki vette el, az ítélőtábla azért nem tulajdonított ügydöntő jelentőséget, mert az alperes kötelezettsége olyan felügyeletre terjedt ki, ami megakadályozza azt, hogy a pénzt bárki, akár az intézet állományába tartozó személy, akár fogvatartott, akár más eltulajdonítsa.

Tekintettel arra, hogy a felperes bizonyította a kárának a bekövetkezését és összegét, valamint az alperes felróható magatartása és a kár bekövetkezése közötti okozati összefüggést, az alperes kártérítési felelőssége fennáll, és köteles megtéríteni a felperes kárát.

A nem vagyoni kártérítés a személyhez fűződő jogok megsértésének különleges jogkövetkezménye. Ezért nem vagyoni kártérítés alkalmazására csak személyhez fűződő jog megsértése esetén van lehetőség. A 30.000 forint eltűnése a felperesnek elsősorban vagyoni sérelmet okozott, de önmagában az alperes mulasztása nem jelenti a felperes személyhez fűződő jogainak a megsértését. Az alperes mulasztása legfeljebb akkor lenne személyhez fűződő jogsértésnek minősíthető, ha annak a célja kifejezetten az lett volna, hogy a felperest hátrányos helyzetbe hozza, életkörülményeit megnehezítse. Ilyen célzatosságra utaló adat azonban a perben nem merült fel. A pénz eltűnése valóban hátrányosan befolyásolhatta átmeneti időre a felperes mindennapi életvitelét a büntetés végrehajtási intézetben. Ezt a hátrányt azonban nem lehet személyhez fűződő jog megsértésének hiányában az alperes terhére értékelni, ezért a felperes nem tarthat igényt nem vagyoni kártérítésre.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az alperest 30.000 forint vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte, míg az ítélet nem vagyoni kártérítés iránti keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest másodfokú perköltség megfizetésére, míg a le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről az 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján rendelkezett.

Budapest, 2012. október 26.

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

. Lente Sándor s. k.
előadó bíró

Dr. Csóka István s. k.
bíró